1. КАЛЕ ШИРОКОВО

Късноантичната и средновековна крепост кале Широково е разположена на естествено защитен скален нос при сливането на реките Баниски и Черни Лом. "Проучен е участък от основната крепостна стена с прилежащите ѝ две кули и

протейхизмата (спомагателна стена) на късноантичното укрепление."

Разкритите стени смайват със своите размери и техника на градеж. Изградени са от големи до 2 м в дължина каменни блокове, върху които археолозите откриват множество знаци, поставяни от древните майстори каменоделци. Документираната широчина на крепостната стена и кули е от 3,50 до 4,80 м, което я превръща в найшироката известна понастоящем крепостна стена в днешните български земи. Благодарение на мощната си укрепителна система, изграденото в средата на V век укрепление успява да преживее аваро-славянските нашествия от края на VI век, превръщайки се в една от трите засвидетелствани крепости в долината на река Русенски Лом с регистриран живот в първата половина на VII век.

В крепостта е открита една от най-късните антични монети в Северна България. Монетата е на римския император Констанс II. Тя е отсечена от бронз през 651 година.

1. KALE SHIROKOVO

The late antique and medieval fortress Kale Shirokovo is located on a naturally protected rock promontory at the confluence of the Baniski and Cherni Lom rivers.

A section of the main fortress wall with its adjacent ower - two tower sand the proteichism (auxiliary wall) of the late antique fortification was studied. The exposed walls amaze with their size and construction technique. They were built from large up to 2 m long stone blocks, on which archaeologists found numerous signs placed by the ancient master stonemasons. The documented width of the fortress wall and towers is from 3.50 to 4.80 m, which makes it the widest currently known fortress wall in today's Bulgarian lands. Thanks to its powerful fortification system, the fortification, built in the middle of the 5th century, managed to survive the Avaro-Slavic invasions of the end of the 6th century, becoming one of the three attested fortresses in the Rusensky Lom river valley with recorded life in the first half of the 7th century.

One of the latest ancient coins in Northern Bulgaria was discovered in the fortress. The coin is of the Roman Emperor Constans II. It was struck from bronze in 651

2. Кирли канара

Кирли канара се намира южно от с. Широково, близо до мястото където се събират реките Черни и Баниски лом, край пътя за с. Баниска.

На скално образувание с отвесни стени се забелязват ниши с правоъгълна форма, издялани в 4 хоризонтални реда.

Последните проучвания на археолози от Регионален исторически музей - Русе сочат, че това са останки от римски храм I-III в., с което се опровергават предположенията на Карел Шкорпил, Васил Дойков и на местното население за тракийско светилище или манастирска кула.

Отворите в скалата са служили за закрепване на хоризонталните греди на голямата дървена постройка, залепена до скалата край едно голямо и причудливо скално образувание с фалическа форма, умело вмъкнато от древните строители в храмовата сграда.

Никъде в скали по Ломовете няма по-внушителни следи от тези по Кирли канара.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

2. Cirly kanara

Kirly canara is located south of the village of Shirokovo, near the place where the rivers Cherni and Baniski Lom meet, by the road to the village of Baniska. On a rock formation with vertical walls, rectangular niches carved in 4 horizontal rows can be seen.

The latest studies by archaeologists from the Regional Historical Museum - Ruse indicate that these are the remains of a Roman temple of the 1st-3rd centuries, which refutes the assumptions of Karel Shkorpil, Vasil Doikov and the local population about a Thracian sanctuary or a monastery tower.

The holes in the rock served to fasten the horizontal beams of the great wooden structure, which was glued to the rock next to a large and bizarre phallic-shaped rock formation, skillfully inserted by the ancient builders into the temple building.

Nowhere in the rocks on the Lomovete are there more impressive marks than those on the Kirli canara.

